

e. Geleidingen voor stoom en water: dezen post kan men gerust geheel tot de vaste kosten rekenen, want ze zijn onafhankelijk van de hoeveelheid stoom, die er door gaat; integendeel, gewoonlijk lijdt de leiding meer van het in en uit bedrijf zetten en het buiten bedrijf zijn, dan van het normale bedrijf.

f. Schakelaanleg: deze onderhoudskosten kunnen ook gerust geheel tot de vaste gerekend worden, (schilderen, schoonhouden enz.). Van normale slijtage is eigenlijk bij den schakelaanleg niet te spreken; zelfs het onderhoud van ingebrande contacten kan gerust tot de vaste kosten gerekend worden, omdat dit niet zoozeer afhangt van de hoeveelheid kWh, die er door is gegaan, als van het afschakelen van een groot vermogen.

g. Watervoorziening: deze kosten (ik veronderstel hier de voorziening van suppletie-water) zijn evenredig met de stoomproductie te achten. Men kan ze dus in vast en variabel verdeelen in de verhouding, waarin dit met de kolenkosten geschiedt.

h. Gereedschappen: in hoofdzaak behooren deze kosten tot de vaste; daar de invloed van dezen post op het geheel toch te verwaarloozen klein is, kan men gerust den geheelen post vast rekenen.

Het bezwaar, dat tegen de hierboven gegeven uiteenzetting kan worden aangevoerd, is wel, dat de toepassing eenig bezwaar oplevert. Men vindt in zijn boeken een post voor onderhoud turbogeneratoren, maar kan daaraan niet zien, welke gevolg zijn van normale slijtage en welke niet. Als men dat achteraf wil gaan uitmaken, zullen er waarschijnlijk loonlijsten, werkbriefjes, magazijnbons enz. bijgehaald moeten worden, en wordt het zool niet ondoenlijk, toch een geweldig omslachtig werk. Eigenlijk zou men er van te voren rekening mee moeten houden en elken post reeds bij de boeking, in vast en variabel splitsen. Doet men dit niet, dan moet men een schatting maken. Hierbij kan nog het volgende worden opgemerkt: de kosten ten gevolge van normale slijtage gaan meer overheerschen, naarmate de centrale grooter is: d.w.z. bij grootere centrales is een kleiner percentage der onderhoudskosten vast. Men kan voor normale gevallen ongeveer aanhouden: bij 5000 kW: 50% vast, bij 10000 kW: 40% vast, bij 20000 kW: 30% vast, bij 40000 à 50000 kW: 25% vast. Wij zullen aannemen voor ons voorbeeld: 35 % dus f 20000.— vast en f 35000.— veranderlijk.

POST C. KOSTEN VAN DISTRIBUTIE.

1. Salarissen en Loonen.

Dit zijn de loonen van het toezichthoudend en leidinggevend personeel, het personeel belast met controle, keuring enz. Deze kosten zullen hooger zijn naarmate het net uitgebreider is, en naarmate er meer aansluitingen zijn, niet echter naarmate het gebruik hooger is. We kunnen dezen post dus voor 100 % tot de vaste kosten rekenen.

2. Onderhoudskosten.

Zoals boven reeds werd opgemerkt, is voor de splitsing in vaste en variable kosten van dezen post de grafische methode van *Aghte* onbruikbaar; we moeten dus door redencering trachten tot een resultaat te komen, dat dan natuurlijk geen exact resultaat kan zijn, maar min of meer een persoonlijke opvatting is, al zal het in groote lijnen juist genoemd kunnen worden.

a. en b. Hoog- en laagspanningsnet: het onderhoud hiervan bestaat in reparaties, b.v. het herstellen van doorgeslagen moffen, het maken van wijzigingen, verleggen van kabels, vernieuwen van onderdeelen (b.v. van spanleidingen) enz. Al deze dingen eischen onderhoud onafhankelijk van de stroomafname. Men kan de kosten dus veilig tot de vaste kosten rekenen.

c. Hoogspanningsruimten: hieronder vallen transformatorzuilen en transformatorhuisjes ten dienste van het net. Het

onderhoud betreft in hoofdzaak schilderen, schoonhouden, controleering, vernieuwing van doorgeslagen zekeringen enz., alles dus onafhankelijk van de stroomafname, en dus geheel behorend tot de vaste kosten.

d. Transformatoren: de grootste onderhoudspost betreft hier het onderhoud der olie, die van tijd tot tijd gereinigd en vernieuwd moet worden, wat gewoonlijk ook reiniging van den transformator zelf meebrengt. Die reiniging zal eerder noodig zijn, naarmate de transformator warmer is geweest, dus afhankelijk van de belasting in kW, en tevens afhankelijk van den bedrijfstijd, dus van het product dezer twee grootheden, m.a.w. van de via dezen transformator afgeleverde kWh. In hoofdzaak behooren deze onderhoudskosten dan ook tot de veranderlijke, b.v. 20% vast en 80% veranderlijk. In ons geval is dit dus f 600.— vast en f 2400.— veranderlijk.

e. en f. Hoog- en laagspanningsaansluitingen: de onderhoudskosten hiervan zijn onafhankelijk van de afgeleverde kWh, en dus voor 100% vast te rekenen.

g. Meters: hier zal b.v. het vernieuwen van uitgesleten lagers tot de variabele kosten gerekend moeten worden, omdat dit samenhangt men den bedrijfstijd van de meters; zoo ook de kosten van het naijken der meters, daar dit meer noodig is, naarmate meer stroom over den meter is verbruikt. Andere kosten als b.v. schoonhouden en sommige reparaties daarentegen zijn vast. Wij kunnen b.v. 30% vast en 70% variabel rekenen, wat voor ons voorbeeld wordt: f 1400.— vast en f 3600.— veranderlijk.

h. Huurinstallaties: de slijtage hiervan is onafhankelijk van het stroomverbruik te achten; zij hangt uitsluitend af van allerlei andere invloeden en is dus geheel tot de vaste kosten te rekenen.

i. Rijwielen en uniformkleeding: ook hiervan is het onderhoud in geen enkel opzicht afhankelijk van het verbruik, dus geheel als vast te rekenen.

(Slot volgt)

Ir. H. A. J. JANSEN

EEN EN ANDER OMTRENT HET VASTLEGGEN VAN HULPBOEK-TOTALEN

Het behoort tot de leer van het dubbel-boekhouden, dat de hulpboeken aan het einde van eene bepaalde boekings-periode (week, vier weken, maand, kwartaal) worden afgesloten; gesplitst naar hoofden van rekening, de totaal-geldbedragen — soms ook hoeveelheden — worden bepaald van de posten, in de juist afgelopen periode geboekt en dat deze totalen via een Journaal op de desbetreffende Grootboek-rekeningen worden overgenomen.

De bedragen der Jaar-Proefbalans, samengesteld uit zulk een Grootboek, bestaan uit:

de cijfers der vorige *balans*,
stuk voor stuk *alle* hulpboek-posten van het afgelopen boekjaar.

In het algemeen vormt bedoelde Proefbalans de basis bij het samenstellen der Jaarrekening m.a.w. de jaar-totalen der hulpboek-posten zijn voor het opmaken der Jaarrekening een zeer belangrijk gegeven; voor het samenstellen van een gedetailleerde Winstrekening zijn die totalen zelfs onmisbaar.

Daaruit volgt, dat de accountant, die belast is met de controle eener administratie, niet volstaan kan met de controle der hulpboek-posten op zich zelf, maar hij zal evenzeer de *totalen* der verschillende soorten posten m.a.w. de Proefbalans ten opzichte van juistheid hebben te toetsen.

Daartoe staat hem maar één weg open n.l. in het dossier van den desbetreffenden cliënt aanteekening houden van *alle* geldbedragen (eventueel ook van hoeveelheden) der gecontroleerde

hulpboek-posten, uiteraard gesplitst naar hoofden van rekening. Het zijn o.a. deze soort aantekeningen, welke in de praktijk als „vastleggingen” bekend zijn. Wij willen ons in dit artikel tot deze vastleggingen beperken, overige soorten hopen wij later ter sprake te brengen.

Met „aantekening houden van *alle* geld-bedragen” is niet bedoeld, dat al die bedragen stuk voor stuk in het dossier worden vastgelegd, vanzelfsprekend worden alleen de totalen per boekings-periode overgenomen. Bedoeld is, dat *geen* bedragen met elkaar *gecompenseerd* moeten worden. Het totaal-bedrag der Inkoopten moet niet verminderd worden met het totaal der Retour-Inkoopten, ook al wordt niet een afzonderlijk Retour-Inkoopboek gevoerd; indien in een der Hulpboeken eene foutieve boeking heeft plaats gevonden, die via het Memoriaal is hersteld, wordt zoowel de foutieve boeking als de herstelpost in het dossier vastgelegd enz.

Zooals hiervoor gezegd, dient het vastleggen der Hulpboek-totalen in hoofdzaak ter controle van de Proefbalans resp. van de Jaarrekening¹⁾. Er dient derhalve een zoodanig systeem van vastleggen te worden toegepast, dat het samenstellen van eene Proefbalans op logische wijze uit de vastgelegde cijfers kan volgen.

Daartoe bestaan in de praktijk twee systemen:

bij het eerste wordt gebruik gemaakt van *Journalstaten* en bij het tweede van *Grootboekstaten*.

Ook wordt wel eene combinatie van deze twee systemen toegepast, in dien zin, dat uit de *Journalstaten* een *Grootboek* wordt samengesteld. Dit komt ons echter voor, misschien enkele bijzondere gevallen uitgezonderd, als „werkverschaffing”.

De *Journalstaten*, te gebruiken voor het hierboven gezegde doel, kunnen ingericht zijn als onderstaand model (Model I).

Behalve de kolom der „Totalen” zijn er 13 „boekings-periode”-kolommen²⁾ en niet 12, opdat het formulier ook daar te gebruiken is, waar per vier weken of wekelijks gejournaliseerd wordt.

Het spreekt n.l. van zelf, dat bij de vastlegging der hulpboek-totalen door den accountant dezelfde boekings-perioden-indeeling wordt gevolgd als in de desbetreffende administratie het geval is. In die zaken, waar wekelijks gejournaliseerd wordt (op het nut en de bedoeling hiervan hopen wij bij gelegenheid terug te komen) legt de controleerende accountant resp. zijn assistent(en) *derhalve de totalen van de hulpboeken* eveneens per week op de *Journalstaten* vast. Ter verkrijging van het jaar-totaal per rekening in de kolom „Totalen” zou voor die gevallen feitelijk een formulier noodig zijn met 52 boekings-periode-kolommen d.w.z. een blad papier van circa 1 M. 40 cM breedte. Het werken met een dergelijk „gevaarte” stuit op allerlei, hier niet nader uiteen te zetten, praktische bezwaren. Teneinde deze bezwaren te ontgaan, worden de hulpboek-totalen vastgelegd op formulieren, welke de totalen van 13 boekings-perioden, dus van een kwartaal, kunnen bevatten. De kwartaal-totalen worden later weer gesommeerd tot jaar-totalen.

Alvorens te bespreken, op welke wijze zulke *Journalstaten* worden gehanteerd, zij er op gewezen:

¹⁾ Het ontdekken van fraude langs dezen weg, als zijnde in dit verband van secundair belang, laten wij buiten beschouwing.

²⁾ Het rekening-systeem is meestal te uitgebreid, om voor elk hoofd van rekening een kolom beschikbaar te hebben (een kolom „Diversen” is voor den accountant n.l. uiteraard onbruikbaar). Waar mogelijk, is de methode om de *Journalstaten* in te deelen als tabellarische Hulpboeken, stellig even goed toe te passen als de in dit artikel besproken methode. Eene afzonderlijke bespreking lijkt ons echter overbodig, omdat het verschil tusschen beide in wezen slechts zeer gering is.

dat voor elk, in seontro-vorm ingedeeld Hulpboek — Kasboek, Bankboek, Giroboek — niet één doch twee van deze formulieren worden aangelegd n.l. een voor Debet en een voor Credit;

dat de namen van te debiteeren rekeningen met de daarbij behorende bedragen b.v. in gewonen blauwen of zwarten inkt worden geschreven, de te crediteeren rekeningen met bijbehorende bedragen echter in anders gekleurden inkt. Teneinde bij het sommeren der week-totalen tot kwartaal-totalen en deze weder tot jaar-totalen verwisseling tusschen actief- en passief-zijde te voorkomen, werkt deze methode welhaast onfeilbaar.

Bij de hierna volgende toepassing is verondersteld, dat de Hulpboeken wekelijks worden afgesloten. Daarbij komen n.l. kwesties ter sprake, welke bij vier-wekelijksche of maandelijksche afsluiting niet aangeroerd zouden behoeven te worden, terwijl de wijze van behandeling bij laatstbedoelde wijzen van afsluiting zonder naderen uitleg uit het te geven voorbeeld kunnen worden afgeleid.

Na de controle van alle posten der Creditzijde van een Kasboek b.v. in de eerste week van Januari 1928, worden de totalen per te debiteeren rekening over die periode vastgesteld en deze totalen worden „vastgelegd” in de eerste boekings-periode-kolom van den *Journalstaat* „Kasboek Creditzijde” (Map A No. 4).³⁾ Deze kolom wordt vervolgens geteld, onder dit totaal wordt geschreven het Kasboek-saldo aan het einde dezer eerste week en dan weer het totaal bepaald. Laatsbedoeld totaal moet uiteraard gelijk zijn aan de totaal-telling van het Kasboek over die periode.

Daarna komt de controle der posten in de tweede week aan de beurt, waarvan de totalen, gesplitst naar hoofden van rekening, in de tweede boekings-periode-kolom worden vastgelegd enz.

Na de controle van alle posten gedurende het 1e kwartaal 1928 en het vastleggen daarvan op den *Journalstaat*, op de wijze als hiervoor omschreven, ziet deze er dus uit als volgt (Model 2).

Alsdan worden de totalen van elke *rekening* per bedoeld kwartaal vastgesteld door middel van horizontale telling der weektotalen. Vervolgens wordt de kolom „Totalen” geteld, onder dit bedrag wordt geschreven het Kassaldo aan het einde van het kwartaal en er bij opgeteld.

De som van de kolom „Totalen” excl. saldo moet uiteraard gelijk zijn aan de horizontale telling der totalen van de boekings-periode-kolommen, eveneens excl. saldi.

De som van de kolom „Totalen” incl. saldo moet gelijk zijn aan de som van deze zelfde kolom op den *Journalstaat* „Kasboek Debet” (Map A No. 3) incl. het saldo aan het *begin* van hetzelfde kwartaal.

(Opgemerkt dient, dat het maken der horizontale tellingen e.a. voor dit en de volgende kwartalen, evenals het samenstellen van den *Jaarstaat*, bij voorkeur niet door den controleerenden accountant of assistent(en) zal geschieden, maar door een bediende op kantoor van den accountant, met behulp van eene telmachine.)

Na de z.g. carré-telling van den Kwartaal-staat ziet deze er nu aldus uit: (Model 3)

Tót het maken der horizontale tellingen geschiedt het invullen der *Journalstaten* van de volgende drie kwartalen op dezelfde wijze. Als volgorde der hoofden van rekening wordt op elken *Journalstaat* dezelfde orde gevolgd als op den vorigen

³⁾ Zie in het December-nummer 1927 van dit blad „Een en ander omtrent de indeeling van het Controle-dossier”.

staat; nieuw bijgekomen rekeningen worden onderaan bijgeschreven.

Op den Journaalstaat van het tweede kwartaal n.l. worden in de kolom „Totalen” niet ingevuld de horizontale tellingen van dien staat alleen, maar inclusief telkens de horizontale telling volgens den Journaalstaat van het eerste kwartaal. Daartoe wordt de Journaalstaat van het eerste kwartaal zoodanig onder dien van het tweede kwartaal gelegd, dat de kolom „Totalen” van eerstbedoelden staat als 't ware een veertiende boekings-periode-kolom vormt van den tweeden kwartaal-staat. Het is duidelijk, dat het mede horizontaal tellen van de bedragen in deze „Totalen”-kolom alleen dan geen moeilijkheden oplevert, indien de volgorde der hoofden van rekening op beide staten dezelfde is.

Bij het maken der horizontale tellingen op de Journaalstaten van het derde en vierde kwartaal wordt op gelijke wijze gehandeld, waaruit volgt dat de kolom „Totalen” op den staat van het laatste kwartaal de Jaartotalen per hoofd van rekening bevat.

Het is met behulp van deze Jaartotalen, voorkomende op den Vierden-kwartaalstaat van elk Hulpboek, gecompleteerd met de bedragen der Openingsbalans, dat de gevraagde Proefbalans samengesteld moet worden.

De meest voor de hand liggende methode daartoe is, gebruik te maken van een blad papier, waarop in het midden een kolom voorkomt tot het schrijven van de namen der Grootboek-rekeningen. Aan beide zijden van deze kolom bevindt zich een Totaal-geldkolom benevens minstens zooveel geldkolommen als er in het desbetreffende dossier Vierde-kwartaals Journaalstaten van Hulpboeken aanwezig zijn. Het in laatstbedoelde kolommen invullen der gezegde Jaar-totalen per boek en hoofd van rekening, gesplitst naar Debet en Credit, het daarna maken der horizontale tellingen en het zodoende verkrijgen van een z.g. Omzetbalans, behoeft dunkt ons geen nadere omschrijving.

Wel dient opgemerkt, dat in een bedrijf van eenige betekenis, waarin het aantal Hulpboeken en het Rekening-systeem tamelijk uitgebreid is, het samenstellen van een Geombineerden Jaarstaat, op de wijze als hierboven aangegeven, een vrij omvangrijk werk is, temeer, waar de aldus verkregen bedragen met de namen der rekeningen nog weer eens op een anderen staat overgeschreven moeten worden om, door combinatie met de bedragen der Openings-balans uiteindelijk de Proefbalans te verkrijgen.

Een voordeel van deze methode is echter, dat op den Geombineerden Jaarstaat te zien is, uit welke boeken de bedragen, welke met elkaar het Jaar-totaal per rekening in Debet en Credit vormen, afkomstig zijn. Voor den accountant, die de leiding der desbetreffende controle heeft kan, ook al heeft hij medegewerkt aan de controle der Hulpboeken en het samenstellen der Journaalstaten, het bovendien zien, op welke wijze elk rekeningbedrag in totalen per boek is samengesteld, van zeer groote betekenis zijn. Tegen het nut hiervan weegt bedoeld omvangrijk werk — dat in de meeste gevallen door een jongen assistent zal kunnen geschieden — dikwijls ruimschoots op.

Eene andere methode is korter, maar mist bovenbedoeld voordeel. Daartoe wordt gebruik gemaakt van een formulier, dat als volgt ingedeeld is. (Model 4).

De namen der hoofden van rekening worden daarop zoodanig ingeschreven, dat de verschillende soorten van activa en passiva groepsgewijze bij elkaar komen te staan.

Elke rekening wordt voorzien van een doorlopend volgnummer.

Vervolgens wordt bij elke rekening op de Vierde-kwartaalstaten der verschillende Hulpboeken in het smalle kolommetje

vóór de kolom „Totalen” hetzelfde nummer geschreven als vermeld is bij dezelfde rekening op evenbedoeld formulier.

Daarna wordt van deze kwartaalstaten het gedeelte vóór bedoeld smal kolommetje omgevouwen, waardoor het mogelijk is ze zoodanig dakpansgewijze op elkaar te leggen, dat de verschillende kolommen „Totalen” en de kolommetjes met de nummers naast elkaar komen te liggen.

De bladen worden nu zoo geschoven, dat alle bedragen in zwarten inkt (of blauwen of groenen inkt) waarbij het volgnummer 1 vermeld is, een horizontale lijn vormen, waarna zij (met behulp van eene telmachine b.v.) worden gesommeerd en het totaal bedrag in de derde geldkolom van het gegeven formulier (Model 4) wordt ingevuld. Daarna komt rekening 2 aan de beurt en zoo vervolgens tot alle Debet-bedragen zijn opgeteld. Daarna wordt op dezelfde wijze met de Credit-bedragen gehandeld (waarbij het nut van verschillend gekleurden inkt voor debet en credit zeer tot zijn recht komt), welke totalen in de vierde kolom van het gegeven formulier worden ingevuld, waarmede de Omzet-balans gereed is. Het invullen van de bedragen der Openingsbalans is reeds geschied en het samenstellen der Proefbalans is dan nog een kwestie van eenvoudig sommeren der bedragen.

De totaal-telling der Omzetbalans moet uiteraard gelijk zijn aan de som der verschillende kolommen „Totalen” volgens meerbedoelde Kwartaalstaten, exel. eventueel in laatstbedoelde kolommen vermelde begin- of eind-saldo's.

De, volgens welke methode dan ook, aldus samengestelde Proefbalans moet uiteraard bedrag voor bedrag aansluiten aan de Proefbalans, door het personeel der desbetreffende onderneming opgemaakt uit het Grootboek.

Teneinde afwijkingen tusschen deze twee te vermijden, verdient het aanbeveling reeds tijdens de controle, de zelf gemaakte boekingen op den Journaalstaat van elk Hulpboek telkens even af te checken met den overeenkomstigen post in het journaal der desbetreffende onderneming. Daarbij blijkende verschillen kunnen dan onmiddellijk worden hersteld, terwijl daaraan bovendien nog het voordeel verbonden is, dat de controleerenden of accountant resp. assistent van eventuelen achterstand in het bijwerken van het Journaal en het Grootboek op de hoogte blijft.

Eene derde methode welke wij alleen volledigheidshalve vermelden is nog om, zoodra het Grootboek der desbetreffende onderneming geheel is bijgewerkt, de bedragen op de verschillende Journaalstaten af te checken tegen het Grootboek en dan daaruit eene Proefbalans samen te stellen.

Naar onze meening is het uit de zelf verzamelde gegevens zelfstandig vaststellen van de Proefbalans — de indirecte methode — echter stellig te verkiezen boven laatstbedoelde — directe — methode.

Het gebruik maken van *Grootboekstaten* voor het vastleggen van gecontroleerde Hulpboek-totalen komt in wezen neer op het bijhouden van een Grootboek, dat precies parallel loopt met het Grootboek der desbetreffende onderneming.

Het bijhouden van zulke Grootboekstaten vraagt tijdens de controle meer werk, omdat, na het controleren van elke boekings-periode, bedragen overgenomen moeten worden op zooveel formulieren als er rekeningen te debiteeren en/of te crediteeren zijn, terwijl bij de Journaalstatenmethode telkens maar één formulier noodig is.

Bovendien werkt het gebruik van Grootboekstaten belemmerend met betrekking tot de verdeling van den controle-arbeid in dezelfde onderneming over meerdere assistenten.

De eenige voordeelen, welke wij zien in de Grootboekstatenmethode is, dat het samenstellen eener Proefbalans (eene tusschentijdsche b.v.) op de eenvoudigst denkbare wijze kan ge-

Rekening	Totalen													

MODEL II.

Cursief beteekent: rood.

1e kwartaal

Rekening	Totalen	2-7/1	9-14/1	16-21/1	23-28/1	30/1-4/2	6-11/2	13-18/2	20-25/2	27/2-3/3	5-10/3	12-17/3	19-24/3	26-31/3
Crediteuren		1217 48	847 91	1418 19	1119 14	794 18	614 11	1219 24	923 11	1214 19	1618 19	114 46	524 11	1446 47
Bank		— —	2000 —	6000 —	— —	— —	2500 —	1500 —	— —	— —	— —	3000 —	2000 —	— —
Bedrijfsonkosten ..		18 47	14 80	24 30	17 24	24 11	16 64	28 19	54 16	48 12	17 42	74 12	11 24	14 37
Algem. Onkosten ..		211 19	76 13	27 18	118 17	5824 19	84 41	14 16	98 14	5911 18	114 43	18 19	86 42	5918 24
Verkoopkosten ..		24 16	— —	114 24	12 40	425 16	— —	18 94	— —	514 17	26 11	— —	17 26	491 11
Exportkosten		2 12	— —	47 52	48 19	— —	— —	— —	4 12	8 94	— —	53 17	48 11	2 14
Reclame		16 50	— —	— —	114 —	52 45	— —	25 —	27 50	78 80	— —	11 50	37 50	— —
Loonen		5418 27	5614 23	5591 16	5564 12	5618 94	5694 96	5591 18	5586 24	5611 19	5624 24	5418 17	5519 17	5604 18
Kleine Kas		250 —	150 —	200 —	200 —	300 —	200 —	200 —	250 —	450 —	200 —	250 —	200 —	300 —
Intrest		— —	1250 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
<i>Kas</i>		<i>7158 19</i>	<i>9953 07</i>	<i>13422 59</i>	<i>7193 56</i>	<i>13039 03</i>	<i>9110 12</i>	<i>8596 71</i>	<i>6943 27</i>	<i>13836 59</i>	<i>7600 39</i>	<i>9939 61</i>	<i>8443 81</i>	<i>13776 51</i>
<i>Saldo</i>		<i>1811 24</i>	<i>756 14</i>	<i>893 18</i>	<i>1924 27</i>	<i>618 14</i>	<i>793 12</i>	<i>894 13</i>	<i>1218 27</i>	<i>645 47</i>	<i>1124 23</i>	<i>512 11</i>	<i>914 14</i>	<i>682 74</i>
		8969 43	10709 21	14315 77	9117 83	13657 17	9903 24	9490 84	8161 54	14491 06	8724 62	10451 72	9357 95	14459 25

MODEL III.

Cursief beteekent: rood.

1e kwartaal

Rekening	Totalen	2-7/1	9-14/1	16-21/1	23-28/1	30/1-4/2	6-11/2	13-18/2	20-25/2	27/2-3/3	5-10/3	12-17/3	19-24/3	26-31/3
Crediteuren	14079 78	1217 48	847 91	1418 19	1119 14	794 18	614 11	1219 24	923 11	1214 19	1618 19	1114 46	524 11	1446 47
Bank	17000 —	— —	2000 —	6000 —	— —	— —	2500 —	1500 —	— —	— —	— —	3000 —	2000 —	— —
Bedrijfsonkosten ..	363 18	18 47	14 80	24 30	17 24	24 11	16 64	28 19	54 16	48 12	17 42	74 12	11 24	14 37
Algem. Onkosten ..	18502 03	211 19	76 13	27 18	118 17	5824 19	84 41	14 16	98 14	5911 18	114 43	18 19	86 42	5918 24
Verkoopkosten ..	1643 55	24 16	— —	114 24	12 40	425 16	— —	18 94	— —	514 17	26 11	— —	17 26	491 11
Exportkosten	214 31	2 12	— —	47 52	48 19	— —	— —	— —	4 12	8 94	— —	53 17	48 11	2 14
Reclame	363 25	16 50	— —	— —	114 —	52 45	— —	25 —	27 50	78 80	— —	11 50	37 50	— —
Loonen	72456 35	5418 27	5614 23	5591 16	5564 12	5618 94	5694 96	5591 18	5586 24	5611 19	5624 24	5418 17	5519 17	5604 18
Kleine Kas	3150 —	250 —	150 —	200 —	200 —	300 —	200 —	200 —	250 —	450 —	200 —	250 —	200 —	300 —
Intrest	1250 —	— —	1250 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
<i>Kas</i>	<i>129013 45</i>	<i>7158 19</i>	<i>9953 07</i>	<i>13422 59</i>	<i>7193 56</i>	<i>13039 03</i>	<i>9110 12</i>	<i>8596 71</i>	<i>6943 27</i>	<i>13836 59</i>	<i>7600 39</i>	<i>9939 61</i>	<i>8443 81</i>	<i>13776 51</i>
<i>Saldo</i>	<i>682 74</i>	<i>1811 24</i>	<i>756 14</i>	<i>893 18</i>	<i>1924 27</i>	<i>618 14</i>	<i>793 12</i>	<i>894 13</i>	<i>1218 27</i>	<i>654 47</i>	<i>1124 23</i>	<i>512 11</i>	<i>914 14</i>	<i>682 74</i>
	129696 19	8969 43	10709 21	14315 77	9117 83	13657 17	9903 24	9490 84	8161 54	14491 06	8724 62	10451 72	9357 95	14459 25

Rekeningen	No.	Openingsbalans	Omzetbalans	Proefbalans	Opmerkingen
Kas					
Kleine Kas					
Giro					
Bank					
Debiteuren in Gld.					
id. in £					
id. in \$					
enz.					

schied en, dat de oorzaken van verschillen tussehen deze Proefbalans en die, welke door het personeel der desbetreffende onderneming uit het Grootboek is samengesteld, zeer gemakkelijk en spoedig zijn op te sporen.

Weliswaar kan de accountant, die de leiding der controle heeft, uit de Grootboekstaten waarin, met afwijking van het Grootboek der onderneming, uitsluitend door eigen personeel verzamelde gegevens voorkomen, zien op welke wijze elke rekening is samengesteld.

Naar onze meening echter, kan de hiervoor besproken Gecombineerde Jaarstaat hem daartoe van veel meer nut zijn, omdat hij daarin onmiddellijk de *totalen* per Hulpboek voor zich krijgt, hetgeen het inzicht in de samenstelling der rekening niet anders dan verscherpen kan.

Wil genoemde accountant in het laatste geval weten, uit welke periodieke bedragen een bepaald totaal bedrag volgens een of ander Hulpboek is samengesteld, dan behoeft hij slechts den Journaalstaat (staten) van het desbetreffende Hulpboek er bij te nemen. Daarin vindt hij alle periodieke bedragen, behoorende bij eene bepaalde rekening en een bepaald Hulpboek naast elkaar staan.

Ook dat geeft dus weder een beter overzicht dan op een Grootboekstaat, want daarin staan alle periodieke bedragen van alle Hulpboeken door elkaar.

In het algemeen zal de Journaalstaten-methode daarom te verkiezen zijn boven de Grootboekstaten-methode.

Onder bepaalde omstandigheden, en wij denken daarbij in de eerste plaats aan het geval, dat het rekening-systeem der desbetreffende zaak zeer beperkt van omvang is, zullen Grootboekstaten echter zeer goed de voorkeur kunnen verdienen boven Journaalstaten.

Het bijhouden van Journaalstaten en Grootboekstaten ten dienste eener zelfde controle komt ons, zooals gezegd, echter overbodig en dus ongemotiveerd voor.

G. HARTOG

DE NIEUWE FORMULIEREN VAN DEN POSTCHEQUE EN GIRODIENST

Teneinde tegemoet te komen aan verschillende wenschen van de rekeninghouders zijn bij den Postcheque en Girodienst sinds korten tijd nieuwe formulieren in gebruik genomen.

De veranderingen, welke zijn aangebracht zijn de volgende:

- 1e. Op het middenstuk behoeft geen bedrag in letters meer vermeld te worden;
- 2e. De naam van den begunstigde behoeft niet meer op de zijstukken vermeld te worden;
- 3e. Mededeelingen, betreffende betaling of bestelling kunnen nu ook aan de voorzijde vermeld worden.

Als voornaamste verandering moet het sub. 2 genoemde be-

schouwd worden. Het uitschrijven van de girobiljetten vordert thans niet zooveel arbeid als vroeger. Op de nadeelen van deze vereenvoudiging wil ik nu echter de aandacht vestigen.

Op de souche, welke de remittent als bewijs van afschrijving ontvangt, staat gedrukt: „De ruimte hierboven kan desgewenscht worden gebruikt voor vermelding van naam en woonplaats van den begunstigde, zooals die op het middenstuk zijn aangegeven”. Nu door den Postcheque en Girodienst het invullen van den naam van den begunstigde op de souches niet meer imperatief is voorgeschreven, boet het afschrijvingsbiljet veel van zijn waarde als controlemiddel in, want:

1e. de Girodienst zal voortaan alleen het overeenstemmen der rekeningnummers op de verschillende deelen van het girobiljet controleeren en kan geen verantwoording omtrent het niet overeenstemmen der namen op zich nemen.

2e. het zal in bepaalde gevallen zeer bezwaarlijk te bewijzen zijn of de naam van den begunstigde op het afschrijvingsbiljet vóór of na de terugontvangst is ingevuld.

Hieruit volgt, dat de juistheid der namen van de begunstigten op de terugontvangen souches niet zonder meer is vast te stellen. De controle van derden is weggevallen en het afschrijvingsbiljet is zodoende een intern stuk geworden. Nu moet men zich dus van interne controlemaatregelen bedienen, waar vroeger die zekerheid automatisch door de controle van het Girokantoor werd verkregen.

Op een vraag aan den Directeur van den P. en G. betreffende deze verandering, kreeg ik het volgende antwoord.

„In den regel zal het op de bewijzen van afschrijving ingevulde postrekeningnummer kunnen worden vergeleken met bescheiden, welke van de betrokken crediteuren afkomstig zijn, zooals factuurs, rekeningen, aanslagbiljetten, brieven met gedrukt hoofd, circulaires, prijsecouranten enz. waarop tegenwoordig veelal door de betrokkenen hun postrekeningnummer vermeld wordt”.

„Mochten als de nummers van hen, aan wie betaald moet worden, niet bekend zijn, de bewijzen van afschrijving niet voldoende geacht worden, hetgeen vermoedelijk tot de grootere bedragen beperkt zal blijven, dan zullen de rekeninghouders in die uitzonderingsgevallen steeds door inlichtingen bij het girokantoor zekerheid kunnen verkrijgen omtrent de rekeningen, waarop de overschrijvingen hebben plaats gehad.”

Commentaar op dit antwoord is feitelijk overbodig. De Directie gaat niet met mijne opmerking accoord, omdat men op bovengenoemde wijze toch den naam van den crediteur kan vaststellen. Ik wil dit niet bestrijden, maar het komt mij toch voor, dat dit bij de vroegere formulieren op eene eenigszins eenvoudiger wijze geschiedde!

Indien het streven naar vereenvoudiging der formulieren tot gevolg heeft, dat de controle op rekenplichtige beambten verzaard wordt, dan weegt het verkregen voordeel m.i. niet op tegen het nadeel der geuite bezwaren. Slechts in die gevallen, waar de rekeninghouder zelf de formulieren invult, heeft men